

Circulaire

Brussel, xx maand 2015

Kenmerk: NBB_2015_xx

uw correspondent:

Kurt Van Raemdonck
Tel. +32 2 221 53 39 – Fax +32 2 221 31 04
kurt.vanraemdonck@nbb.be

Prudentieel statuut van de instellingen voor elektronisch geld

Toepassingsveld

Instellingen voor elektronisch geld zoals bedoeld in artikel 4, 31° van de wet van 21 december 2009 op het statuut van de betalingsinstellingen en van de instellingen voor elektronisch geld, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en tot de activiteit van uitgifte van elektronisch geld en de toegang tot betalingssystemen (hierna "de Wet").

Samenvatting/Doelstelling

De circulaire strekt ertoe het prudentieel statuut van de instellingen voor elektronisch geld nader te omkaderen. Meer specifiek wordt aangegeven welke van de circulaires van de Nationale Bank van België (hierna "de Bank") - al dan niet mits aanpassingen - naar analogie van toepassing zijn ten aanzien van deze instellingen.

Structuur

1. Passende organisatie
2. Verslaggeving effectieve leiding
3. Bijzondere mechanismen
4. Voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme
5. Medewerkingsopdracht van de commissarissen en erkende revisoren
6. **Inspecties**

Geachte mevrouw

Geachte heer

Alvorens hun werkzaamheden aan te vangen, dienen de instellingen voor elektronisch geld een vergunning te bekomen. Voor vennootschappen naar Belgisch recht is de Bank de bevoegde autoriteit om deze vergunning te verlenen. Zodra vergund, zijn deze instellingen aan een permanent toezicht van de Bank onderworpen.

Deze circulaire strekt ertoe het prudentieel statuut van de instellingen voor elektronisch geld nader te omkaderen. Bij deze omkadering wordt uitgegaan van de bestaande circulaires van de Bank. Er wordt met name aangegeven welke van deze circulaires - al dan niet mits aanpassingen - van toepassing zijn op de instellingen voor elektronisch geld. De betrokken circulaires en mededelingen kunnen geraadpleegd worden op de website van de Bank.

Er wordt op gewezen dat de in de circulaire opgenomen principes steeds zullen toegepast worden op proportionele basis, rekening houdend met de aard, omvang, complexiteit en het risicoprofiel van de betrokken instelling voor elektronisch geld. Deze laatste dient een organisatie aan te nemen die het best past bij haar activiteiten.

In het hierna volgende overzicht wordt de draagwijdte van elke toepasselijke circulaire op beknopte wijze geschetst en wordt, waar nodig, gewezen op specificiteiten in de context van de instellingen voor elektronisch geld.

Deze circulaire vervangt met onmiddellijke ingang de mededeling NBB_2013_04 van 24 juni 2013 met betrekking tot hetzelfde onderwerp.

1. Passende organisatie

Overeenkomstig artikel 69 van de Wet moeten instellingen voor elektronisch geld beschikken over een passende organisatie. Zij dienen met name te beschikken over een *passende beleidsstructuur*, een *passende interne controle*, een *passende onafhankelijke interne auditfunctie*, een *passend integriteitsbeleid*, een *passende onafhankelijke compliancefunctie* en een *passende onafhankelijke risicobeheerfunctie*.

Luidens artikel 69, § 4 van de Wet kan de Bank nader bepalen wat onder de zopas genoemde concepten moet worden verstaan. In dit verband verwijst zij naar de onderstaande circulaire die principes bevatten aangaande een gezond en voorzichtig beheer van financiële instellingen.

i) Circulaire D1 97/4 d.d. 30 juni 1997 betreffende interne audit en interne controle

De hoofdstukken 1 en 2 van circulaire D1 97/4 bevatten tien principes voor een gezonde bankpraktijk inzake interne controle en interne audit.

ii) Circulaire D1 97/10 d.d. 30 december 1997 betreffende fiscaal voorkomingsbeleid

De Bank is van mening dat een passende organisatie tevens inhoudt dat een instelling voor elektronisch geld een voorkomingsbeleid voert dat gericht is op de beheersing van haar reputatie in het fiscale domein door in alle opzichten fiscaal zuiver te handelen.

De draagwijdte van een dergelijk fiscaal voorkomingsbeleid dient veel ruimer te zijn dan het louter voorkomen van bijzondere mechanismen waarvan sprake in artikel 87, § 3 van de Wet (zie *infra*). Het doel bestaat er met name in ervoor te zorgen dat de instelling in alle opzichten fiscaal zuiver handelt. Het voorkomen van handelingen ter bevordering van belastingontduiking door cliënten vormt hier slechts een deelaspect van.

Voor de concrete invulling van het voorkomingsbeleid wordt verwezen naar circulaire D1 97/10.

De Bank verwacht dat instellingen voor elektronisch geld hun activiteiten screenen en van naderbij bekijken, de risicogevoelige punten analyseren en, desgevallend, actie ondernemen om hieraan tegemoet te komen.

iii) Circulaire NBB 2012 14 van 4 december 2012 betreffende de compliancefunctie

Luidens artikel 69, § 3 van de Wet dient de instelling voor elektronisch geld te beschikken over een passende onafhankelijke compliancefunctie, om de naleving door de instelling, haar bestuurders, effectieve leiding, werknemers en gevolmachtigden te verzekeren van de rechtsregels in verband met de integriteit van haar werkzaamheden.

In de circulaire NBB_2012_14, die rechtstreeks van toepassing is op de instellingen voor elektronisch geld, worden een aantal principes opgesomd die als toetssteen zullen dienen bij de beoordeling van de organisatie van de compliancefunctie.

iv) Circulaire PPB 2004/5 d.d. 22 juni 2004 betreffende gezonde beheerspraktijken bij uitbesteding door kredietinstellingen en beleggingsondernemingen

Bij uitbesteding van taken dient erover gewaakt te worden dat hierdoor noch de interne controle van de instelling of de kwaliteit van het extern toezicht, noch de bescherming van de cliënten in het gedrang komen. In dit verband verwijst de Bank naar circulaire PPB 2004/5 dewelke negen gezonde beheersprincipes inzake uitbesteding van activiteiten en bedrijfsprocessen toelicht.

Naast deze algemene beheersprincipes die kaderen in een passende organisatie, dienen instellingen voor elektronisch geld ook rekening te houden met de specifieke voorschriften van de Wet aangaande de uitbesteding van *belangrijke operationele taken* (gedefinieerd in artikel 4, 18° van de Wet) met betrekking tot de uitgifte van elektronisch geld of het verlenen van betalingsdiensten. Luidens artikel 79 van de Wet kunnen dergelijke taken slechts uitbesteed worden met inachtnaam van de volgende zes voorwaarden:

- a) voorafgaandelijke kennisgeving aan de Bank;
- b) geen delegatie van verantwoordelijkheden van de hoogste leiding van de instelling voor elektronisch geld;
- c) geen wijziging van de relatie en verplichtingen van de instelling voor elektronisch geld jegens de houders van elektronisch geld;
- d) geen ondermijning van de naleving van de vergunningsvoorwaarden waaraan de instelling voor elektronisch geld is onderworpen;
- e) geen opheffing of wijziging van andere voorwaarden waaronder de vergunning aan de instelling voor elektronisch geld is verleend;
- f) geen wezenlijke afbreuk aan de kwaliteit van de interne controle van de instelling voor elektronisch geld en aan het vermogen van de Bank om de naleving door de instelling voor elektronisch geld van haar verplichtingen te controleren.

Bij uitbesteding van belangrijke operationele taken dienen instellingen voor elektronisch geld de principes van circulaire PPB 2004/5 toe te passen in het licht van de bovenvermelde specifieke voorschriften van de Wet.

Er dient benadrukt dat instellingen voor elektronisch geld in elk geval van uitbesteding volledig verantwoordelijk blijven voor de handelingen die gesteld zijn door de dienstverlener.

v) Circulaire PPB 2005/2 d.d. 10 maart 2005 betreffende gezonde beheerspraktijken inzake de bedrijfscontinuïteit van financiële instellingen

Luidens artikel 62, § 1, tweede lid, van de Wet moet een instelling voor elektronisch geld in het kader van haar vergunningsaanvraag een beschrijving geven van de regelingen inzake interne audit en organisatie die zij heeft getroffen met het oog op het nemen van alle redelijke maatregelen om de belangen van de houders van elektronisch geld, en, in voorkomend geval, van de betalingsdienstgebruikers te beschermen en de continuïteit en betrouwbaarheid bij de uitgifte van elektronisch geld en, in voorkomend geval, bij het verrichten van betalingsdiensten, te garanderen.

De Bank is van mening dat een passende organisatie inhoudt dat instellingen alle redelijke middelen inzetten om hun dienstverlening en activiteiten zonder onderbrekingen te verzekeren. Zij dienen hun organisatie, systemen en procedures zo op te zetten dat, ingeval zich een ernstige en niet-geplande

onderbreking van hun bedrijf voordoet, zij hun verplichtingen die voortvloeien uit het toezichtsstatuut kunnen blijven nakomen en de belangen en de rechten van hun cliënten vrijwaren. Daartoe dienen zij een bedrijfscontinuïteitsbeleid en -plan (BCP) te ontwikkelen.

Voor nadere toelichting bij gezonde beheerspraktijken inzake bedrijfscontinuïteit wordt verwezen naar circulaire PPB 2005/2. De NBB verwacht dat elke instelling voor elektronisch geld haar specifieke kenmerken vertaalt in een passend en evenredig bedrijfscontinuïteitsbeleid.

vi) Circulaire PPB-2007-6-CPB-CPA d.d. 30 maart 2007 betreffende de prudentiële verwachtingen van de Bank inzake het deugdelijk bestuur van financiële instellingen

De instellingen voor elektronisch geld dienen de voorschriften vervat in de artikelen 67 (geschiktheid gekwalificeerde aandeelhouders), 68 (bestuur en effectieve leiding) en 69 (passende organisatie) van de Wet te respecteren. In dit verband moeten ze de nodige voorzieningen nemen om een behoorlijk bestuur van de instelling te verzekeren.

Voor de concrete invulling hiervan kan inspiratie geput worden uit de bestaande themacirculaire inzake deugdelijk bestuur, waarbij voormelde wettelijke verplichtingen als uitgangspunt gelden. Deze circulaire is opgebouwd rond de volgende tien algemene beginselen:

- Beginstel I: *Geschiktheid van de betekenisvolle aandeelhouders*
- Beginstel II: *Passende beleidstructuur*
- Beginstel III: *Toewijzing van bevoegdheden en verantwoordelijkheden*
- Beginstel IV: *Meerhoofdigheid, collegialiteit en taakverdeling van de effectieve leiding*
- Beginstel V: *Onafhankelijke controlefuncties*
- Beginstel VI: *Geschiktheid van de leiding*
- Beginstel VII: *Bezoldigingsbeleid ten aanzien van de leiders*
- Beginstel VIII: *Strategische doelstellingen, ondernemingswaarden, beleid belangenconflicten*
- Beginstel IX: *Ken-uw-structuur, ken-uw-activiteiten*
- Beginstel X: *Openbaarmaking*

De Bank erkent dat niet al deze beginselen zonder meer naar analogie kunnen toegepast worden op de instellingen voor elektronisch geld. Bij de uitoefening van haar toezicht zal zij rekening houden met de specifieke kenmerken van de werkzaamheden van de betrokken instelling voor elektronisch geld, al dan niet mits een beroep op het proportionaliteitsbeginsel.

vii) Mededeling NBB 2009 31 d.d. 18 november 2009 aan de personen die voornemens zijn een gekwalificeerde deelneming in het kapitaal van een financiële onderneming te verwerven, te vergroten, te verkleinen of te vervreemden

Luidens artikel 73, § 1 van de Wet moet iedere natuurlijke of rechtspersoon die besloten heeft om hetzij rechtstreeks of onrechtstreeks een gekwalificeerde deelneming in een instelling voor elektronisch geld naar Belgisch recht te verwerven of te vervreemden, hetzij rechtstreeks of onrechtstreeks een dergelijke gekwalificeerde deelneming te vergroten of te verminderen, waardoor het percentage van de gehouden stemrechten of aandelen in het kapitaal de drempel van 20 %, 30 % of 50 % zou bereiken, onderschrijden of overschrijden, of waardoor de instelling voor elektronisch geld haar dochteronderneming zou worden of niet langer haar dochteronderneming zou zijn, de NBB daarvan vooraf schriftelijk in kennis stellen, met vermelding van de omvang van de beoogde deelneming en de in artikel 24, § 3, derde lid van de bankwet bedoelde relevante informatie.

Uit prudentieel oogpunt is het van wezenlijk belang dat de personen die het beleid van een instelling voor elektronisch geld kunnen beïnvloeden met hun rechtstreekse of onrechtstreekse deelnemingen in haar kapitaal, blijk geven van welbepaalde kwaliteiten die er borg voor staan dat zij hun invloed zullen aanwenden om te ijveren voor een gezond en voorzichtig beleid van de onderneming.

De mededeling NBB_2009_31, die gestoeld is op documenten die op Europees niveau zijn uitgewerkt, is van overeenkomstige toepassing op instellingen voor elektronisch geld en strekt ertoe aandeelhouders en kandidaat-verwerfers alle nodige informatie te verstrekken opdat de prudentiële beoordeling van de verrichting zo vlot mogelijk zou verlopen. Met het oog op een vlotte behandeling van de verklaringen die in dit verband moeten worden afgelegd, beveelt de Bank ten stelligste aan gebruik te maken van de standaardformulieren die bij deze mededeling zijn gevoegd.

viii) Circulaire NBB 2009_17 d.d. 7 april 2009 betreffende financiële diensten via het Internet: prudentiële vereisten + bijlage betreffende gezonde praktijken inzake het beheer van Internetbeveiligingsrisico's

Wanneer instellingen voor elektronisch geld hun diensten via het Internet wensen aan te bieden, zal de Bank hun passende organisatie beoordelen aan de hand van een aantal basisprincipes die uiteengezet worden in circulaire NBB_2009_17. De prudentiële verwachtingen van de Bank hebben met name betrekking op:

- beleid en strategie inzake het verstrekken van diensten via het internet (uitwerking, organisatie en opvolging door effectieve leiding; evaluatie werking en toepassing door interne audit; vermelding activiteit in jaarlijkse verslaggeving effectieve leiding);
- juridische en operationele omkadering van deze activiteit (voorafgaande overeenkomst met cliënten, tenzij louter informatieve website);
- beveiliging (een specifieke bijlage bij de circulaire handelt over gezonde praktijken inzake het beheer van internetbeveiligingsrisico's);
- operationele aspecten (beschikbaarheid, continuïteit en correct verloop van de verrichtingen);
- betrokkenheid van externe dienstverleners of uitbesteding (wat dit laatste aspect betreft, wordt verwezen naar de hoger reeds aangehaalde circulaire PPB 2004/5 inzake gezonde beheerspraktijken bij uitbesteding);
- identificatie van de cliënt op afstand (overeenkomstig de antiwitwasregelgeving).

ix) Mededeling NBB 2012_11 d.d. 9 oktober 2012 betreffende de prudentiële verwachtingen ten aanzien van Cloud Computing

Deze mededeling strekt ertoe de instellingen op de hoogte te brengen van de prudentiële verwachtingen van de Bank ten aanzien van *Cloud Computing*. De Bank beschouwt *Cloud Computing* als een vorm van uitbesteding en verwacht derhalve dat deze beantwoordt aan de gezonde beheersprincipes zoals beschreven in de circulaires betreffende uitbesteding (zie *supra*).

x) Circulaire D1 99/2 d.d. 16 april 1999 betreffende de synergie Bank - externe revisor - interne audit

Het prudentieel toezicht op instellingen voor elektronisch geld steunt op verschillende toezichtsfuncties, met name: interne controle, interne audit, revisoraal toezicht (zie ook *infra*) en toezicht door de Bank. Voor een beschrijving van elk van deze toezichtsfuncties, alsook nadere toelichting aangaande hun onderlinge relaties en samenwerking, wordt verwezen naar circulaire D1 99/2. Deze circulaire bevat tevens zeven krachtlijnen ter bevordering van de door de Bank nagestreefde synergie tussen de interne audit, de erkende revisor en de Bank.

2. Verslaggeving effectieve leiding

Overeenkomstig artikel 69, § 5 van de Wet zijn de effectieve leiders van de instellingen voor elektronisch geld ertoe gehouden jaarlijks verslag uit te brengen bij de erkende commissaris en de Bank. Het jaarlijks verslag van de effectieve leiding vormt een soort *self-assessment* betreffende de wettelijk opgelegde passende interne organisatie.

Voor de concrete invulling van deze verslaggevingsplicht, verwijst de Bank naar circulaire NBB_2011_09¹. Deze circulaire brengt de basisprincipes inzake de methode van interne controle in herinnering en licht de modaliteiten van de verslaggeving van de effectieve leiding inzake de beoordeling van het interne controlesysteem nader toe. Zo dient de verslaggeving inzake de beoordeling van het interne controlesysteem uit de volgende drie delen te bestaan:

- *beschrijving* van de organisatie, de activiteiten en het risicobeheer;
- *beoordeling* over de passendheid en de werking van het interne controlesysteem;
- *opsomming* van de genomen maatregelen.

3. Bijzondere mechanismen

Krachtens artikel 87, § 3 van de Wet kan de Bank uitzonderlijke maatregelen treffen wanneer zij kennis heeft van het feit dat een instelling voor elektronisch geld, haar agenten of haar distributeurs een bijzonder mechanisme heeft ingesteld met als doel of gevolg fiscale fraude door derden te bevorderen.

Voor nadere toelichting bij de notie "*bijzonder mechanisme met als doel of gevolg fiscale fraude door derden te bevorderen*" verwijst de Bank naar het document dat als bijlage² gaat bij circulaire D1 97/9 aan de kredietinstellingen. Dit document bevat een niet-limitatieve opsomming van de bedoelde typepraktijken.

4. Voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme

De instellingen voor elektronisch geld zijn onderworpen aan de regelgeving inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, met name de wet van 11 januari 1993³ en het reglement van de Bank, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 16 maart 2010⁴.

Circulaire NBB_2010_09⁵ bundelt en geeft toelichting bij de wettelijke en reglementaire bepalingen hieromtrent. Zij bevat tevens aanbevelingen van de Bank met het oog op een correcte en effectieve

¹ Circulaire NBB_2011_09 d.d.20 december 2011 betreffende het verslag van de effectieve leiding inzake de beoordeling van de interne controle, het verslag van de effectieve leiding inzake de beoordeling van de interne controle betreffende beleggingsdiensten en -activiteiten en de verklaring van de effectieve leiding inzake de periodieke prudentiële rapportering.

² Bijlage bij de circulaire van 18 december 1997 van de Commissie voor het Bank- en Financieuzen aan de in België bedrijvige kredietinstellingen (circulaire D1 97/9) en beleggingsondernemingen (circulaire D4 97/4).

³ Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

⁴ Koninklijk besluit van 16 maart 2010 tot goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantieuzen betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

⁵ Circulaire NBB_2010_09 d.d. 6 april 2010 betreffende de waakzaamheidsplicht ten aanzien van het cliënteel, voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen van geld en terrorismefinanciering, en voorkoming van de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens, zoals gewijzigd door de circulaire NBB_2011_09 van 1 maart 2011.

toepassing van deze bepalingen. Verder wordt in circulaire NBB_2013_16⁶ ingezoomd op een aantal recente ontwikkelingen op het vlak van witwaspreventie.

Circulaire NBB_2014_11⁷ geeft gedetailleerde informatie omtrent de periodieke vragenlijst met betrekking tot de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme die de instellingen voor elektronisch geld jaarlijks dienen in te vullen. Deze vragenlijst beoogt aan de Bank systematische en gestandaardiseerde informatie te verstrekken die haar in staat moet stellen haar risicogeorieënteerde benadering te versterken in de uitoefening van haar wettelijke toezichtsbevoegdheden inzake de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

5. Medewerkingsopdracht van de commissarissen en erkende revisoren

De Wet voorziet in een medewerkingsopdracht voor de commissarissen van instellingen voor elektronisch geld naar Belgisch recht en de erkende revisoren aangesteld bij bijkantoren in België van instellingen voor elektronisch geld die onder het recht van een andere lidstaat van de EER ressorteren. Luidens de artikelen 85 en 95, § 2 van deze Wet dienen zij met name hun medewerking te verlenen aan het toezicht van de Bank, op hun eigen en uitsluitende verantwoordelijkheid en overeenkomstig deze Wet, volgens de regels van het vak en de richtlijnen van de Bank.

De Bank heeft deze medewerkingsopdracht nader omkaderd in de circulaire NBB_2012_16, weliswaar (nog) niet voor de instellingen voor elektronisch geld. Niettemin kunnen de principes uit de circulaire die gelden ten aanzien van de betalingsinstellingen voorlopig analoog toegepast worden op de instellingen voor elektronisch geld.

6. Inspecties

Overeenkomstig art. 81, §2, tweede lid van de Wet kan de Bank bij instellingen voor elektronisch geld ter plaatse inspecties verrichten. Circulaire NBB_2013_15⁸ beoogt de instellingen op de hoogte te brengen van het opzet van inspecties, evenals van het verloop van inspecties, in het kader van de verwachtingen die gelden ten aanzien van inspecties, met name het gedrag dat wordt verwacht van de instellingen, van hun bestuurders en van hun medewerkers. Ten slotte vestigt dit document de aandacht op de samenwerking tussen autoriteiten in het kader van inspecties (hoofdstuk 5).

Een kopie van deze circulaire wordt naar de commissaris(sen), erkend(e) revisor(en) van uw instelling gestuurd.

Met de meeste hoogachting

Luc Coene
Gouverneur

⁶ Circulaire NBB_2013_16 d.d. 11 december 2013 betreffende recente ontwikkelingen op het vlak van witwaspreventie.

⁷ Circulaire NBB_2014_11 d.d. 22 oktober 2014 betreffende de periodieke vragenlijst met betrekking tot de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

⁸ Circulaire NBB_2013_15 d.d. 11 december 2013 betreffende de inspecties.